■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی‌ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی

جام جم

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۲۰۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

شنبه ۲۹ شهریور ۱۳۹۹ | ۱ صفر ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست و یکم - شماره ۵۷۵۹ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Saturday - September 19, 2020

حدیث روز: کنزالعمال
پیامبر اسلام (ص): محبوب‌ترین بندگان در پیش خدا پرهیزگاران گمنامند.

پلک احساس: حافظ
لاف عشق و گله از یار زهی لاف دروغ
عشقبازان چنین مستحق هجرانند

امروز در تاریخ:
- سقوط هواپیمای حامل کمک به زلزله‌زده‌های طبس (۱۳۵۷ ش)
- ترور برهان‌الدین ربانی، رئیس شورای عالی صلح افغانستان (۱۳۹۰ ش)
- ساخت نفت مصنوعی از طریق تقطیر زغال‌سنگ (۱۹۰۷ م)
- تثبیت حضور نظامی آمریکا در خلیج‌فارس با امضای قرارداد ۱۰ ساله با کویت (۱۹۹۱ م)

اوقات شرعی:
اذان ظهر: ۱۲/۵۸ — غروب آفتاب: ۱۹/۰۵
اذان مغرب: ۱۹/۲۳ — نیمه‌شب شرعی: ۰۰/۱۶
اذان صبح (فردا): ۵/۲۷ — طلوع خورشید (فردا): ۶/۵۱

پیش‌بینی آب و هوا شنبه

تهران	اهواز	اصفهان	تبریز	رشت	سنندج	شیراز	مشهد
۳۲ / ۲۱	۴۵ / ۲۷	۳۲ / ۱۲	۳۱ / ۱۶	۳۱ / ۲۰	۳۳ / ۱۱	۳۴ / ۱۵	۳۰ / ۱۷

حکمت ۳۹۴: نهج‌البلاغه
چه بسا، سخنی که از حمله‌ای کارسازتر افتد.

خودنویس

حاج قاسم ما حاج قاسم آنها

حامد عسکری
شاعر و نویسنده

پروازمان ۱۱ شب بود. پیامک آمد تاخیر دارد و این یعنی یک بلاتکلیفی اذیت‌کننده. دل را یک‌دله کردیم و برای فردا صبحش بلیت گرفتیم و از فرودگاه زدیم بیرون. کرمان باشی و شب جمعه باشد و تو هم جایی نداشته باشی بروی، چه پناهی بهتر از مزار حاج‌قاسم؟ یک تاکسی گرفتیم و گفتیم مزار حاجی و توی راه اصرار داشتم که جوری برسیم که قبل از یک و بیست دقیقه آنجا باشیم. خیالمان این بود که توی آن سکوت غلیظ کوهستان در خنکای عطر کاج‌های جنگل‌های دور و بر مزار شهدا فرصت محشری است که در سکوت بنشینیم و با حاجی خلوت کنیم و نم‌نم اشکی بریزیم و برگردیم. پژوی خسته، یال کوه را که بالا رفت چند ده متری مزار توقف کرد. در که باز شد صدای موسیقی‌ای که با اسم موسیقی ارزشی و مقاومت از آن یاد می‌شود در حال پخش بود. چندتا پسر بچه نوجوان با لباس‌های خاکی فرم چفیه‌ای را مثل پرچم سر چوبی کرده بودند و روی چفیه‌ها هم با رنگ سرخ نوشته بودند هشتگ انتقام سخت. نوجوان‌ها پرچم‌ها را تکان می‌دادند. بعد هم مداحی روضه‌ای خواند و برای این‌که از مردم اشک زورکی بگیرد چیزهایی که آدم ظهر عاشورا توی بین‌الحرمین هم جرات نمی‌کند بخواند را خواند و مراسم تمام شد. حالا ساعت تقریبا سه و نیم بود. باندها جمع شدند، پرچم به دست‌ها رفتند. موسیقی قطع شد و دوباره سکوت کوهستان بود و بنر چشم‌های حاج‌قاسم. دختران و پسران و خانواده‌هایی که تیپ و ظاهر متفاوتی داشتند، آمدند. به اینها بیشتر دقت کردم. نشستند. زل زدند به مزار، چانه اکثرشان لرزید. اشک از گوشه چشم‌شان سرازیر شد و فاتحه که خواندند، عقب‌عقب رفتند و دست‌هایشان را دور زانوهایشان حلقه زدند و زل زدند به مزار و عکس حاجی که بالای مزار بود.

رفقا، عزیزان، آقایان؛ مغناطیس روح حاج‌قاسمی که دختر و پسر و خواهر و برادر من و شما را از گرمای رختخواب نصف‌شب می‌گیرد و با حجابی ولو اندک می‌کشاندش به مزار خودش اینقدری زور دارد که در سکوت هم کار خودش را بکند. دولتی شدن و حکومتی کردن راهیان نور و اربعین بس نبود؟ درس نشد؟ عشق است بسم‌ا....

کافه میرداماد

گفت‌وگو با دکتر مینا ارجمندپور
روان‌شناس بالینی درباره فرزندخواندگی

آگاهانه پدر و مادر شویم

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

راستش موضوع از زمانی برایم جالب شد که شنیدم یکی از دوستانم که سال‌هاست همه راه‌های پزشکی برای داشتن فرزند را طی کرده، از این‌که مادر شود ناامید شده و حالا دارد پیش مشاور می‌رود که بپذیرد نمی‌تواند مادر شود و باید با این مساله کنار بیاید. وقتی از او پرسیدم چرا بچه‌ای را به فرزندخواندگی نمی‌گیرد؟ در جواب گفت: «نه! هیچ‌وقت این‌کار را نمی‌کنم، چون نمی‌دانم آن بچه از چه خانواده‌ای آمده و پدر و مادرش چه کسانی هستند؟» گفتم، فرزند بیاور و خودت بزرگش کن، این‌جوری خیالت راحت‌تر است؟ زیر بار نرفت و گفت: «من هرچقدر هم تلاش کنم او را خوب بزرگ کنم، ژن و ذاتش را که نمی‌توانم تغییر دهم...!» دوستم از مشورت‌های یك روان‌شناس استفاده می‌کند که باور خود را تغییر دهد که مادر نشدنش نباید در او احساس بی‌لیاقتی یا تحقیر به وجود بیاورد. او نمی‌تواند مادر شود، اما توانمندی‌های دیگری دارد که به او حس ارزشمند بودن می‌دهد...

در فیلم‌ها و سریال‌های خارجی زیاد می‌بینیم که زن و مردی بچه‌ای را به فرزندخواندگی قبول می‌کنند و خانواده‌ای را شکل می‌دهند. هر چند این مسیر سخت باشد. اما دیروز که برای نوشتن این مطلب با چند مشاور صحبت کردم یکی از آنها به‌صراحت گفت که آنها فیلم است و برای تبلیغ این رفتار ساخته شده‌اند. فرزندخواندگی اصلا پدیده ساده‌ای نیست که بتوان به‌راحتی آن را پذیرفت و فراز و فرود آن را تحمل کرد، بنابراین باید خیلی با احتیاط به این موضوع نزدیك شد.

والدین ایده‌آل‌گرا

دکتر مینا ارجمندپور، روان‌شناس بالینی کودك و نوجوان درباره زن و شوهرهایی که تصمیم می‌گیرند بچه‌ای را بپذیرند و او را بزرگ کنند، می‌گوید: زوج‌هایی که در دنیای امروز به صورت عادی بچه‌دار می‌شوند، تقریبا ایده‌آل‌گرا هستند. آنها را چون آگاهی لازم از شرایط تربیت فرزند ندارند، تصور می‌کنند با امکاناتی که در اختیار فرزندشان قرار می‌دهند، او باید خیلی توانمند باشد، رشد کرده و به فردی موفق در تحصیل و کار تبدیل شود. این والدین همه آرزوهایی که نتوانسته‌اند خودشان آنها را عملی کنند، روی دوش فرزند خود می‌گذارند. راستش را بخواهید الان با تعداد زیادی والد مواجه هستیم که آن‌قدر سطح خواسته‌شان از فرزند زیاد است که بچه‌ها را خسته و عاصی کرده‌اند. در مقابل پدر و مادرانی که بچه‌ای را به فرزندخواندگی قبول می‌کنند، تلاش می‌کنند رفتار و گفتارشان آگاهانه باشد. توقع زیادی از فرزندخوانده ندارند و والدین سازگارتری هستند. اما نکته اینجاست که این بچه‌ها شاید وقتی بزرگ‌تر شوند، به دلیل ژن و شرایط دوران بارداری مادر دچار اختلالات رفتاری شوند و واکنش‌هایی بروز دهند که پدر و مادرخوانده را با مشکلاتی روبه‌رو کنند. هوش هیجانی بچه‌ها در رحم مادر شکل می‌گیرد و در ناخودآگاه‌شان همه رفتارها و گفتارها ثبت می‌شود و این دریافت‌ها تا آخر عمر آنها را رها نکرده و رفتار و شخصیت آنها را زیر سایه خود قرار می‌دهد. هرچند اگر این بچه‌ها در شرایط مطلوبی بزرگ شوند شاید اختلالات آنها کمرنگ‌تر شود و به شکل ساده‌تر و کم‌خطرتری بروز پیدا کند.

تغییر تفکرات سنتی

دکتر ارجمندپور می‌گوید: از شواهدی که به دست ما می‌رسد، چنین برمی‌آید که تا یك دهه قبل درخواست برای فرزندخواندگی بالا بود. اما در ۱۰ سال گذشته این روند به چند دلیل سیر نزولی پیدا کرده؛ اول این‌که زنان و مردان شناخت بیشتری نسبت به خود پیدا کرده‌اند و حالا دیگر صاحب فرزند نشدن یك عیب محسوب نمی‌شود. قدیم‌ها رفتار مردم بیشتر برمبنای تقلید شکل می‌گرفت. فلانی ازدواج کرده و بچه‌دار شده، پس ما هم باید چنین باشیم. اما الان رفتار و شخصیت آدم‌ها براساس آگاهی شکل می‌گیرد. زوج‌های جوانی که بچه‌دار نمی‌شوند، معمولا راه‌های پزشکی را طی می‌کنند. اما زمانی‌که به بن‌بست رسیدند، شایستگی‌های خود را زیرسوال نمی‌برند و آنها را به شکل‌های دیگری بروز می‌دهند. مثلا اگر خانم جوانی بچه‌دار نمی‌شود، تحصیل کرده، مدارج دانشگاهی را طی کرده و شغل خوب و آبرومندی برای خود پیدا می‌کند که بخش عدم‌باروری او را پوشش می‌دهد. در قدیم این موضوع ضعف شخصیتی محسوب می‌شد، اما الان تصورات تغییر کرده است. امروزه مراجعه به روانپزشك بیشتر شده و گرفتن مشاوره مثل سابق تابو نیست. بیشتر جوان‌ها که اتفاقا همان‌هایی هستند که پس از ازدواج، زندگی خانوادگی موفق‌تری دارند، قبل از ازدواج به مشاور مراجعه می‌کنند تا خود را بهتر بشناسند و بتوانند با همسر خود رابطه بهتر و محکم‌تری داشته باشند.

باید عاشق باشی

زوج‌هایی که تصمیم می‌گیرند بچه‌ای را به خانه خود بیاورند و بزرگش کنند، باید کلاس‌های آموزشی را سپری کنند و برخی از آنها خودشان دست به کار شده و قبل از اقدام پرس‌وجو کرده و اطلاعات زیادی کسب می‌کنند. برخی افراد هستند که به خودشناسی خوبی دست پیدا می‌کنند. مثلا مردی که پس‌انداز، خانه و ماشین برایش اهمیت زیادی دارد، فرد مناسبی برای پدرخواندگی نیست. چون عشق و مسؤولیت‌پذیری برای او اولویت نیست. کسانی باید دنبال فرزندخواندگی باشند که تمایل به مراقبت از دیگران داشته باشند، عشق بدهند و عشق دریافت کنند. البته این را هم بگویم برخی از افراد این حس ارزشمند را زمانی دریافت می‌کنند که دیگران به‌خصوص فرزند و همسر به‌شدت به آنها وابسته باشند، که این هم یك آسیب و اختلال رفتاری است؛ چراکه این افراد، دیگران را به‌شدت کنترل می‌کنند. چنین آدم‌هایی بهتر است بچه‌ای را به فرزندخواندگی قبول نکنند چون به مرور هم خودشان و هم آن بچه دچار مشکلات زیادی می‌شوند.

هزار راه نرفته

از ارجمندپور می‌پرسم آیا بهزیستی اطلاعاتی درباره بچه‌ها به خانواده‌ها می‌دهد؟ می‌گوید: ظاهرا این کار را می‌کند. اما راستش را بخواهید، آنها هم اطلاع چندانی از خانواده بچه‌ها ندارند، چون نمی‌دانند پدر و مادر آنها چه افرادی بوده‌اند. بیشتر افرادی که برای دریافت بچه به بهزیستی مراجعه می‌کنند، درخواست نوزاد دارند تا بتوانند خودشان او را بزرگ کنند. اما همان‌طور که گفتم دوران بارداری مادر تاثیر زیادی روی شخصیت آدم‌ها دارد. این‌که آن مادر معتاد نباشد یا در چه سنی باردار شده و شرایط دوران بارداری او چگونه بوده است.

به نظر می‌رسد که الان زوج‌هایی که تمایل دارند فرزندخوانده داشته باشند، مایلند او را از خانواده شناخته‌شده‌ای دریافت کنند. مثلا بدانند پدر و مادرش چه کسانی هستند و شرایط زیستی آنها چگونه بوده است. در این شرایط، هم آن بچه بهتر بزرگ می‌شود و هم پدر و مادرخوانده در آینده با مشکلات کمتری در بزرگ کردن او مواجه می‌شوند.

۲۴ ماه سرنوشت‌ساز

نوزاد انسان باید ۲۴ ماه در رحم مادر بماند اما به دلیل شرایط جسمی انسان این دوره به ۹ ماه کاهش یافته است. یعنی نوزاد بعد از تولد باید ۱۵ ماه در شرایطی مانند شرایط رحم مادر زندگی کند، خوراك، پوشاك، رابطه مستقیم با مادر، نوازشی که دریافت می‌کند، حرف‌هایی که می‌شنود و... باید کاملا حساب‌شده و دقیق باشد. ۲۴ ماه لازم است تا هوش هیجانی بچه بهترین چیزها را درك کند تا در آینده زندگی خوبی برای خود بسازد. سوال اینجاست چه تعداد از بچه‌ها در دوران بارداری و بعد از تولد در چنین شرایطی بزرگ می‌شوند؟ ما امیدواریم جوانان روز به روز اطلاعات‌شان را بیشتر کنند تا در آینده به والدین خوبی تبدیل شوند. برای داشتن جامعه بهتر باید سطح آگاهی بالا برود. باید به خودشناسی برسیم تا بتوانیم جامعه بهتری داشته باشیم. وقتی آگاهی عمومی بالا باشد، مسلما تعداد بچه‌هایی که به مراکز نگهداری فرستاده می‌شوند، کمتر خواهد شد و این مراکز شرایط بهتری برای زیست و آموزش آنها فراهم می‌کند.

مقطع حساس کنونی

حکیم خندان چگونه به سایر مریدان نشان داد

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

در سال‌های دور در سرزمین چین حکیمی زندگی می‌کرد که به حکیم خندان مشهور بود و برعکس حکیمان دیگر که با کائنات جدی صحبت می‌کردند و کائنات نیز با آنها جدی رفتار می‌کرد، مدعی بود که با کائنات شوخی دارد و کائنات نیز در بسیاری اوقات با او شوخی می‌کند. روزی مریدان حکیمان دیگر که دل‌خوشی از وی نداشتند و معتقد بودند آن‌طور که او می‌گوید، نیست و او تنها با مسخره‌بازی سعی در افزایش مرید و فالوئر دارد، تصمیم گرفتند او را امتحان کنند. پس نزد وی رفتند و گفتند: ای حکیم، حال که ادعا داری با کائنات شوخی داری و کائنات نیز با تو شوخی می‌کند، به ما نشان بده. حکیم گفت: برخیزید تا به بالای کوه چین چیائو چینگ برویم. مریدان حکیمان دیگر به همراه حکیم خندان یک صبح تا ظهر راه رفتند و به بالای کوه چین چیائو چینگ رفتند و زیراندازها را پهن کردند و جوجه‌ها را سیخ زدند و روی زغال گذاشتند و به حکیم خندان گفتند: بفرما. حکیم خندان‌رو به سمت کائنات کرد و گفت: ای کائنات، ۱۰هزار سال نزد تو چقدر است؟ ناگهان ندایی از سمت کائنات به گوش رسید که: ۲دقیقه و۳۰ ثانیه. حکیم بار دیگر رو به سمت کائنات کرد و گفت: ۱۰ میلیارد یوآن نزد تو چقدر است؟ ندایی از سمت کائنات به گوش رسید که: بی‌ارزش چون ریال. برفرض مثال ۱۰هزار ریال. حکیم چشمکی به مریدان زد و رو به سمت کائنات کرد و گفت: حال که این‌قدر بلندنظر هستید، ۱۰هزار ریال به این جمع عطا کنید. صدایی از سمت کائنات به گوش رسید که: ۲ دقیقه و ۳۰ ثانیه صبر کنید. در این لحظه حکیم خندید و مریدان نیز خندیدند و کائنات خودش نیز خنده‌اش گرفت و براثر خنده کائنات آتشفشان خاموش چین چیائو چینگ پس از ۶۰۰۰ سال فعال شد و مواد مذاب را بر سر و روی حکیم خندان و مریدان حکیمان دیگر و سیخ‌های جوجه پاشید و همه را خاکستر کرد.

مرور و عبور با جام جم ۲۰۰ سال قبل

ادامه قصه‌های آژانس دوستی

تصویربرداری پنج قسمت جدید از مجموعه آژانس دوستی به پایان رسید.
قسمت‌های جدید این سریال ایدز و مهمان به کارگردانی احمد رمضان‌زاده، راز، اختتامیه و سارا به کارگردانی اکبر منصورفلاح مقابل دوربین رفته‌اند.
فردوس کاویانی، اسماعیل داورفر، حسین پناهی، حمید لولایی، اصغر همت، پژمان بازغی و زویا امامی بازیگران ثابت آژانس دوستی هستند.
رضا شفیعی‌جم، علیرضا نجف‌زاده، یوسف تیموریان، گلشید اقبالی و مهتاب میرفخرایی به‌عنوان بازیگر مهمان مقابل دوربین می‌روند. (صفحه ۳)

تلاش آمریکا برای توافق بین عرفات و اسرائیل

نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی گفت: جز حاکمیت اسرائیل هیچ حاکمیت دیگری بر مسجدالاقصی را نمی‌پذیریم.
ایهود باراك روز گذشته در نشست کابینه رژیم صهیونیستی اخبار ضد و نقیض درباره آمادگی اسرائیل برای چشم‌پوشی از مسجدالاقصی را بی‌اساس خواند و گفت: اسرائیل نه‌تنها از این مسجد چشم نمی‌پوشد بلکه بر حکمیت آن پافشاری می‌کند. این در حالی است که روز گذشته دور جدید گفت‌وگوی هیات‌های فلسطینی و رژیم صهیونیستی آغاز شد. منابع خبری می‌گویند: رئیس‌جمهور آمریکا قرار است در مورد تلاش برای رسیدن به توافق میان عرفات و اسرائیل تصمیم‌گیری کند. از سوی دیگر مسؤولان تشکیلات خودگردان فلسطین تاکید کرده‌اند قضیه قدس و حاکمیت آن تنها مانع موجود در مذاکرات نیست و برای مسائل دیگر هم باید راه‌حل پیدا کرد. (صفحه ۱۳)

درخشش علی دایی در هرتابرلین

تیم هرتابرلین با گلزنی علی دایی در هفته پنجم از مسابقات فوتبال قهرمانی دسته اول باشگاه‌های آلمان (بوندس لیگا) به پیروزی مقابل تیم اشتوتگارت دست یافت.
به گزارش رویترز از برلین، در این دیدار که یکشنبه‌شب در زمین تیم هرتابرلین برگزار شد این تیم دو بر صفر مهمان خود را مغلوب کرد. دایی که دقایقی پس از آغاز نیمه دوم وارد زمین شده بود در دقیقه ۷۷ بازی با ضربه‌ای سنگین از فاصله ۳۰ متری نخستین گل تیم هرتابرلین را به ثمر رساند. سه دقیقه بعد یك بار دیگر دایی هنرنمایی کرد و با پاس زیبای الوز، مهاجم برزیلی این تیم را درون محوطه جریمه صاحب توپ کرد که این بازیکن با ضربه‌ای دقیق برای بار دوم دروازه تیم اشتوتگارت را باز کرد. (صفحه ۱۵)

آمار ۳/۵ میلیونی بیکاران

وزیر کار و امور اجتماعی چندی پیش اعلام کرد سالانه باید به‌طور متوسط برای ۱/۳ میلیون نفر اشتغال ایجاد شود. این در حالی است که سایر مقام‌ها از جمله رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی بر این باورند که در طول برنامه سوم توسعه باید سالانه ۷۵۰ هزار فرصت شغلی ایجاد شود.
علیرضا کرمانیان، کارشناس ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی در این‌باره به خبرنگار جام جم گفت: بر اساس آمار موجود تا پایان سال ۸۳ جمعیت فعال کشور به ۲۱ میلیون و ۶۵۲ هزار می‌رسد. از این میزان ۳/۵ میلیون نفر متقاضی بازار کار هستند که یك پنجم آنها را زنان تشکیل می‌دهند. از این رو باید سیاستگذاری‌های جدیدی برای تامین شغل مورد نیاز زنان اتخاذ شود. (صفحه ۴)

زنان بی‌سواد بیشتر از مردان

دوسوم از مجموع ۹۶۰ میلیون بی‌سواد در دنیا را زنان تشکیل می‌دهند. دکتر مصلح‌الدین، نماینده صندوق جمعیت ملل متحد در ایران با اعلام این خبر در همایش توانمندسازی زنان گفت: در هر دقیقه یك زن به‌دلیل حاملگی جان خود را از دست می‌دهد و بسیاری از زنان دیگر از بیماری‌ها و صدمات ناشی از حاملگی رنج می‌برند که احتمال مرگ دختران ۱۰ تا ۱۴ ساله بیشتر از زنان ۲۰ تا ۲۴ ساله است.
زنان بیشتر از مردان در معرض ابتلا به ویروس ایدز و سایر بیماری‌های عفونی هستند. درحال‌حاضر ۳۳ میلیون نفر در دنیا مبتلا به ایدز هستند که از این تعداد ۱۴/۸ میلیون نفر آنان زن هستند. (صفحه ۱۴)